

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 663/2021-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká 5680/2B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 11C/3/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 11C/3/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní sp. zn. 11C/3/2017 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 9. novembra 2021 vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde domáha proti Slovenskej republike, v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, nemajetkovej ujmy 5 000 eur. Podľa sťažovateľa zažil krajne neľudské a ponižujúce zaobchádzanie pripútavaním ho v putách o radiátor, nehumánnym „fizlingom“, očuchávaním ho nahého vlčiakom s použitím obušku proti jeho slobodnej vôli, vykonaním zjavne nehumánnej, a teda v konečnom dôsledku nezákonnej eskorty v putách a vláčením ho po chodbách Okresného súdu Bratislava V, a to spútaného ako zvierat na pojednávanie konané 9. decembra 2014 vo veci sp. zn. 50C/96/2012 všetko pred očami svedkov a iných osôb. Argumentuje, že od podania žaloby 27. januára 2017 sa okresný súd o vec riadne nestará, nekoná s urýchlením, konanie je poznačené úsilím porušovateľa sa veci zbaviť na podklade nezákonného uznesenia o zastavení konania zo 16. februára 2017, ktoré bolo 30. apríla 2019 odvolacím súdom zrušené uznesením č. k. 15Co/153/2017 z 30. apríla 2019 doručeným sťažovateľovi 27. augusta 2019. Sťažovateľ tento stav identifikuje viac ako 4 roky a 9 mesiacov, čo je podľa neho z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada vysloviť porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje, aby okresný súd konal bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 4 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

2. Okresný súd pripustil, že v období od 27. augusta 2019 do 2. januára 2022 bol nečinný z objektívnych príčin bez subjektívneho zavinenia. Vzniknuté prietahy v konaní ospravedlňoval nadmernou zaťaženosťou súdneho oddelenia, fluktuáciou zamestnancov a zložitou vecou. Tiež poznamenal, že sťažovateľ inicioval na okresnom súde 110 súdnych konaní.

3. Sťažovateľ v replike uviedol, že sa v celom rozsahu pridržiava tvrdení uvedených v ústavnej sťažnosti. Tiež jeho toho názoru, že okresný súd má v jeho veci postupovať promptnejšie, pretože je invalidným dôchodcom v pokročilom veku.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

4. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

5. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako podľa čl. 38 ods. 2 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v ich všeobecnom poňatí je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 47/03, IV. ÚS 205/03). K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

6. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (II. ÚS 32/02).

7. Vec sťažovateľa patrí medzi bežnú agendu súdov (náhrady škody, osobnostné spory). Posúdenie právnej zložitosti veci nie je dané samo osebe predmetom konania ani frekvenciou toho-ktorého typu konaní, ale vždy skutkovými a právnymi okolnosťami konkrétnej prejednávanej veci (III. ÚS 359/2021). V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

8. Pri posudzovaní postupu okresného súdu ústavný súd zistil výrazne obdobie nečinnosti (od 27. augusta 2019 do 2. januára 2022), a to nepoprel ani okresný súd. Celková dĺžka konania od podania žaloby (27. januára 2017) do podania ústavnej sťažnosti (9. novembra 2021) trvá štyri roky a desať mesiacov. Vo veci samej nebolo meritórne rozhodnuté. Z chronológie úkonov vyplýva, že v konaní bolo vykonaných len niekoľko procesných úkonov (uznesenie o zastavení konania zo 16. februára 2017 z dôvodu litispendencie a doručenie vyjadrenia sťažovateľovi na repliku 3. januára 2022). Sťažovateľ proti uzneseniu o zastavení konania podal odvolanie a spis bol od 4. augusta 2018 do 20. mája 2019 na Krajskom súde v Bratislave. Keďže krajský súd zrušil uznesenie o zastavení konania, je namieste konštatovať aj nesústredenú činnosť okresného súdu, a tým obdobie procesu pred odvolacím súdom pričítať okresnému súdu.

9. Z vyjadrenia predsedu súdu možno dedukovať veľmi ťaživú situáciu na súde, ktorý čelí enormnému náporu vecí pri jeho personálnom poddimenzovaní. Predseda súdu až neštandardne uvádza zlyhanie štátu pri dlhodobom podceňovaní situácie na súde, ktorý je celorepublikovo najzaťaženejší s najšpecifickejšou a tiež osobitne zložitou agendou najmä v konaniach proti ústredným štátnym orgánom.

10. Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezjavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy

(II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Ústavný súd môže spoľahlivo konštatovať, že Okresný súd Bratislava I je, čo sa týka včasnosti vybavovania veci, na ústavnom súde neprimerane často napádaný (III. ÚS 579/2017, III. ÚS 480/2021, III. ÚS 289/2021, II. ÚS 258/2020, I. ÚS 5/2021). Ústavný súd v tejto súvislosti upozorňuje, že tento rozsiahly a akútny problém by si vyžadoval od rezortného ministerstva rýchle a efektívne riešenie.

11. Ústavný súd v súvislosti s rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok ESĽP z 20. 6. 2006 vo veci Obluk proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 69484/01) kvalifikoval nečinnosť, neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu a v súlade s ustálenou judikatúrou (III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017) už vyslovil, že samotnou dĺžkou súdneho konania (štyri roky a desať mesiacov) dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

12. Keďže z vyjadrenia okresného súdu nevyplývajú priaznivé vyhliadky týkajúce sa včasnosti vybavenia veci, ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu okresnému súdu vo veci konať (čl. 127 ods. 2 ústavy).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

13. Sťažovateľ sa domáha aj primeraného finančného zadosťučinenia 4 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 132/2012). Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil dĺžku konania, predmet sporu, význam sporu pre sťažovateľa (rozsudok ESĽP zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00) a postup súdu. Z rozhodovacej činnosti ESĽP vyplýva, že spravodlivé finančné zadosťučinenie priznáva podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (III. ÚS 204/2010). Ústavný súd sťažovateľovi vytýka, že iniciatívu odstránenia zbytočných prietáhov v konaní mohol aktivovať skôr (telefonickou urgenciou, písomnou urgenciou, sťažnosťou adresovanou predsedovi súdu). Zohľadnil tiež značne neštandardné vyvolanie až cca 120 súdnych konaní a že deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú už aj satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012, I. ÚS 257/08). Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 1 500 eur (čl. 127 ods. 3 ústavy).

14. Sťažovateľ má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 384,08 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Keďže sťažovateľ

v replike doručenej ústavnému súdu 18. januára 2022 neuviedol nové skutočnosti, ústavný súd mu za tento úkon právnej služby náhradu trov konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu